

Sensorveiledning til eksamensoppgaver i SOS4200, Høst 2018

Den selvvalgte emneoppgaven teller 2/3 av karakteren. I tillegg har kandidatene en kort (1 time) skoleeksamen, der de skal redegjøre for tre av fire temaer. Denne teller 1/3 av karakteren.

Skoleeksamen: Redegjør kort for tre av de fire følgende temaer

Horisontal kjønnsdeling: Studentene må som et minimumskrav kunne skille mellom horisontal og vertikal kjønnsdeling – horisontal er ulike fordeling av menn og kvinner på utdanninger, yrker, næringer og sektor. Gode besvarelser vil i tillegg si noe om hvordan kjønnsdelingen ser ut på det norske arbeidsmarkedet og hva som kan forklare dette. Reisel gir en oversikt over hvordan kjønnssegregeringen i det norske arbeidsmarkedet kan forklares. Hun vektlegger stivhengigheter som stammer fra tiden der kvinnene gjorde sitt inntog i arbeidsmarkedet – dette skjedde parallelt med veksten i servicenæringene og mange kvinner ønsket og fikk deltidsarbeid. Det er også relevant å trekke inn Barth m.fl. om hvordan det høye nivået av kjønnssegregering i det norske arbeidslivet i stor grad kan forklares ved høy kvinnelig sysselsetting.

Inkrementell endring (Mahoney & Thelen): De sentrale poengene her er at inkrementell endring er gradvis endring som drives av endogene faktorer, samt at Mahoney og Thelen skisserer fire hovedtyper inkrementell endring som studentene bør kjenne til (De fleste vil nok bruke de engelske betegnelsene: displacement, layering, conversion, drift – det er ikke lett å finne gode norske begreper for alle disse, så toleransen for kreative oversettelser bør være høy). De aller beste besvarelsene vil nok drøfte denne tilnærmingen opp mot andre perspektiver på institusjonell endring (f.eks. stivhengighet) – dette er positivt, men ikke et absolutt krav til en god besvarelse.

Hovedavtalen: Hovedsaken er at studenten forstår at hovedavtalen er en «grunnlov» for arbeidslivet, altså ikke en tariffavtale. Hovedavtalen fastlegger rammer for forhandlinger mellom partene i arbeidslivet. Dermed er den institusjonalisering av et kompromiss. Gode besvarelser kan også tematisere at staten er ikke part i hovedavtalen, men den åpner for et nærmere treparts-samarbeid om lønnsoppgjør og bedriftsdemokratisering. Kompromisset som ble inngått arbeidslivet, skapte også et politisk klima som gjorde det mulig å utvikle en omfattende velferdsstat fra midten av 1960-årene. Hovedavtalen la grunnlaget for gjensidig anerkjennelse mellom partene, men lot en del være åpent, og dermed lot det bli spillerom for redefinering av eiendomsretten, og dermed også av styringsretten.

Byråkrati: Det sentrale her må være at de har en forståelse for at byråkratisk styre er en regelbasert styringsform. Flere pensumbidrag tematiserer byråkrati og hierarkisk styring som en av flere styringslogikker eller styringsformer. Det vil være naturlig at de kontrasterer en byråkratisk styreform med f.eks. new public management, profesjonsstyre eller samstyring/nettverksstyring/governance (Byrkjeflot, Andreassen & Fossetøl, Newman). Gode besvarelser vil tematisere spenningene mellom ulike styreform i statsforvaltningen og velferdsproduserende organisasjoner. Noen vil kanskje trekke inn bidrag om bakkebyråkrati og i denne forbindelse tematisere betydningen av skjønnsutøvelse – det må være greit. Du Gays bidrag er også svært relevant.

Emneoppgaven

Kandidatene har stått fritt til å velge tema for emneoppgaven. De har fått råd om å utvikle problemstillinger der de kan bruke pensumbidragene til å diskutere aktuelle saker de kjenner fra mediene, konkrete tiltak e.l. Kort sagt, de har blitt oppmuntret bruke pensum til å si noe om aktuelle fenomener som ikke nødvendigvis er dekket av pensum. Det er ikke et absolutt krav om å finne et case e.l. utenfor pensum, men det skal telle positivt at de gjør det. Jeg har understreket at det vi primært ser etter er evnen til å utvikle relevante problemstillinger og anvende sosiologiske begreper og perspektiver på en selvstendig måte i drøftingen av empiriske fenomen. Det er ingen forventning om at de skal gjøre egne empiriske undersøkelser. Noen vil nok ha gjort dette, men det er evnen til å anvende analytiske redskaper vi er ute etter, ikke kvaliteten på det empiriske materialet.

Formelle retningslinjer for oppgaven kan leses her:

https://www.uio.no/studier/program/sosiologi-master/Retningslinjer_emner_4000niva_sosiologi

Jeg har også formidlet at dette er punkter sensor vil se etter:

- Har oppgaven en klar problemstilling og begrunnes den? Herunder vil vi også vektlegge i hvilken grad problemstillingen utfordrer til å tenke nytt, eller om den lar seg besvare kun ved å gjengi synspunkter fra pensum.
- Trekker forfatteren inn relevant teori (fra pensum)?
- Diskuteres ulike perspektiver opp mot hverandre?
- Er diskusjonen relevant for problemstillingen?
- Besvares problemstillingen?
- Demonstrer forfatteren faglig selvstendighet og modenhet?
- Er oppgaven språklig godt formulert?
- Har forfatteren referert relevant litteratur på en tydelig og konsistent måte?

Siden emneoppgaven utgjør den viktigste delen av sluttkarakter, må vi kunne forvente at det er arbeidet grundig med emneoppgavene.

En C-oppgave bør ha en klar (men ikke nødvendigvis særlig original eller utfordrende) problemstilling som besvares, og den bør demonstrere god forståelse av relevant pensumstoff. For å nå opp til B eller A bør kandidaten ha brukt pensumlitteraturen aktivt til å forstå relevante fenomener i arbeidsliv og velferdsstat. De aller beste oppgavene bør lykkes i å møte alle kravene over. E- og D-oppgaver har utydelige problemstillinger og fremviser svak og begrenset forståelse både for pensum og de empiriske fenomen som omtales. I en D-oppgave er det likevel noen av punktene over som er tilfredsstillende håndtert.